

Uddrag fra:

Parcelhusets pionerer – Da Jensen flyttede på Lærkevej

Af Annegrete Kraul & Kristine Søndergaard Madsen

Forlaget Bolius

November 2007

HVAD HAR VI LÆRT?

Stefan Valbæk er en ung arkitekt. Sammen med sin kompagnon Eva Brørup står han i spidsen for arkitektfirmaet Valbæk Brørup. De har givet deres bud på fremtidens parcelhus og tegnet og projekteret Danish Smart House Eco, et af husene i udstillingen Fremtidens Parcelhus i Herfølge. Et hus som skiller sig markant ud med sine to etager, mægtige vinduespartier, to tagterrasser og ikke mindst sin udvendige beklædning, der består af hvide keramiske fliser.

På Kunstakademiets arkitektskole beskæftigede man sig ikke meget med fortidens parcelhuse fra 60'erne og 70'erne. Holdningen var at de simpelthen var for uinteressante, fortæller Stefan Valbæk.

- Vi så bort fra dem. Vi spildte ikke vores tid på dem.

Stefan Valbæk synes stadig at datidens parcelhuse er af alt for ringe standard. Det gælder både den måde de er tænkt på og den måde de er bygget på.

- De fleste parcelhuse der er bygget i 60'erne og 70'erne er alt for lukkede i deres form. De arbejder slet ikke sammen med landskabet eller den natur de ligger i.

Når Stefan Valbæk i dag skal tegne et hus, tænker han altid på hvordan landskabet og naturen ser ud, der hvor huset skal bygges.

-Tænk lokalt, understreger han.

- Jo mere lokalt jo bedre. Det kan ikke blive lokalt nok. Man skal ikke alene kigge på den egn man skal bygge på. Det er vigtigt at stoppe op ved hver enkelte jordstykke og se hvordan der ser ud, og hvad man har at spille med.

Stefan Valbæk er stærkt kritisk over fortidens måde at planlægge på.

Han synes at mange parcelhuskvarter fremstår møgkedelige. Grunden til at kvarterne ser så ensartede ud er, at man i planlægningen, valgte de billigste løsninger.

- Man har slået nogle streger og så har man nemt kunne placere en masse veje og gadelamper, fortove og rørlægning og al anden teknik. Det er billigere end at føje landskabet og tænke naturen med ind i planlægningen.

- Selve husene er ligeledes alt, alt for ensformige. De er tænkt ens, fortsætter Stefan Valbæk.

- Der er ingen variation hverken ude eller inde.

Der er ingen variation i rumstørrelse. Der er f.eks. lige højt til loftet alle rum. Uanset hvilket hus man er i og hvilket sted det ligger. Der er ingen niveauforskelle i husene.

Der er ikke arbejdet ordentligt med lyset. Husene mangler både lys og luft.

Stefan Valbæk har rådgivet mange private boligejere, der søger vejledning og ideer til hvad de skal stille op med deres nedslidte 60er og 70er parcelhuse. Stefan Valbæk fortæller at det stort set er enslydende problemer parcelhusejerne har.

De vil have mere lys og luft og de vil have ekstra rum. Men her støder man frontalt ind i 60ernes og 70ernes problemer.

Husene er for afsluttede i deres form. Det gør det vanskeligt at åbne op gøre noget ved dem. Husene er for mørke. Huset er tit et vinkelhus og der er bælgmørkt i rummet der hvor vinkelen knækker. Der er måske oven i købet et alt for stort tagudhæng, som gør at der bliver endnu mørkere. Det er næsten umuligt at rette op på.

Materialerne huset er bygget af er for dårlige.

- Vi har set huse der er bygget af så dårlige materialer at det ikke lade sig gøre at rette op på dem.

Gulvvarmen virker måske ikke længere, vinduerne kan ikke repareres, træværket er rådnet, selvom det er trykimprægneret, gulvene er slidt op og murene kan ikke holde til at man bygger ovenpå.

- Ofte må vi give det råd at rive huset ned. Det kan simpelthen ikke lade sig gøre at pumpe liv i det, siger Stefan Valbæk.

Han er bange for at mange 60er og 70er huse ender med at blive slum.

Stefan Valbæk er ikke modstander af parcelhuset. Han kan godt lide enfamiliehuset. Han kan godt lide tanken om, at hver familie har sit eget og har kontakt til naturen. Men han mener at vi skal tænke på en anden måde.

Man kunne f.eks. skal stille krav fra offentlige side om at bruge bedre materialer. I det mindste stille krav om ikke at bruge skadelige materialer. Man kunne sætte bedre standarder for f.eks. loftshøjde, så der ville blive plads til mere variation. Man kunne stille krav om at tage hensyn til omgivelserne og tænke naturen ind i planlægningen af både kvarterne og husene.

- Nutidens typehusfabrikanter planere jo også det hele. Gør det hele helt fladt og sætter så nogle huse op. Jeg synes man skal bruge hver en detalje, hver en lille bakke, hver en å, hvert eneste lokalt særpræg når man bygger.